

पठतु संस्कृतम्

प्रवेशः

पठतु संस्कृतम्

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः ।
गुरुः साक्षात् परंब्रह्म तस्मै श्री गुरवे नमः ॥

सरस्वति नमस्तुभ्यं वरदे कामरूपिणि ।
विद्यारम्भं करिष्यामि सिद्धिर्भवतु मे सदा ॥

पठामि संस्कृतं नित्यं वदामि संस्कृतं सदा ।
ध्यायामि संस्कृतं सम्यक् वन्दे संस्कृतमातरम् ॥

पद-उच्चारणम्

पदानि पठत

क्षेत्रे

प्रीतिः

सनातनाः

पश्यन्ति

स्रंसते

पितरः

योगशास्त्रे

महारथः

कुलक्षये

सौभद्रः

किमकुर्वत

मनुष्याणाम्

जातिधर्माः

सुखानि

सिंहनादम्

पौत्राः

उत्तलेखनम्

उत्तलेखनम्

सेवकाः	अनुजा	अन्धः	भारवाहः
वाहनानि	पाचकाः	अग्रजः	भिक्षुकः
चित्रकाराः	मूर्खः	ध्वजः	पुष्पे
बिडालः	शाटिका	मक्षिका	पार्वती

पद-परिचयः

पद-परिचयः

पदम्

Word

जलम्, पठति, सः, का

नामपदम्

Noun

रामः, सीता, वनम्

सर्वनामपदम्

Pronoun

सः, एषा, इदम्

क्रियापदम्

Verb

पठति, खादति, गच्छति

अव्ययपदम्

Indeclinable

च, अपि, इति

वाक्यम्

Sentence

रामः वनं गच्छति ।

सीता अपि गच्छति ।

नाम-पदम् लिङ्ग-परिचयेः

वचन-परिचयः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
पुंलिङ्गः	बालकः One boy	बालकौ Two boys	बालकाः Many boys
स्त्रीलिङ्गः	बालिका One girl	बालिके Two girls	बालिकाः Many girls
	नदी One river	नद्यौ Two rivers	नद्यः Many rivers
नपुंसकलिङ्गः	फलम् One fruit	फले Two fruits	फलानि Many fruits

वचन-परिचयः - नपुंसकलिङ्गः

एकवचनम्

Singular

भवनम्

द्विवचनम्

Dual

भवने

बहुवचनम्

Plural

भवनानि

वचन-परिचयः - नपुंसकलिङ्गः

एकवचनम्

Singular

गृहम्

द्विवचनम्

Dual

गृहे

बहुवचनम्

Plural

गृहाणि

णत्वम्

- भवनानि vs गृहाणि
- न् -> ण्
- निमित्तम् – Cause
 - रेफः कर्णः = क् + अ + र् + ण् + अः
 - षकारः कृष्णः = क् + ऋ + ष् + ण् + अः
 - ऋकारः पितृणाम् = प् + इ + त् + ऋ + ण् + आ + म्
- न् अन्ते (end) – राजन्, बालकान्, रामान् etc

णत्वम्

अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ ओ औ (स्वराः)

ह् य् व्

क् ख् ग् घ् ङ् (क-वर्गः)

प् फ् ब् भ् म् (प-वर्गः)

→ न् -> ण्

निमित्त-वर्णः +

- रामेण = र् + आ + म् + ए + ण् + अ
- पुष्पाणि = प् + उ + ष् + प् + आ + ण् + इ
- गृहाणि = ग् + ऋ + ह् + आ + ण् + इ
- म + इ + त + र् + आ + ण् + इ

अभ्यासः

1. रामेन / रामेण
2. मारीचेन / मारीचेण
3. पत्राणि / पत्रानि
4. हरिना / हरिणा
5. रूप्यकानि / रूप्यकाणि
6. वार्तालापेन / वार्तालापेण
7. गृहानि / गृहाणि
8. रश्मिना / रश्मिणा
9. वृषभानाम् / वृषभाणाम्
10. दृश्यमानम् / दृश्यमाणम्

1. रामेन / रामेण
2. मारीचेन / मारीचेण
3. पत्राणि / पत्रानि
4. हरिना / हरिणा
5. रूप्यकानि / रूप्यकाणि
6. वार्तालापेन / वार्तालापेण
7. गृहानि / गृहाणि
8. रश्मिना / रश्मिणा
9. वृषभानाम् / वृषभाणाम्
10. दृश्यमानम् / दृश्यमाणम्

वचनत्रयं वदत

सेविका	अनुजः	दर्वी	मित्रम्
वाहनम्	पाचकः	अग्रजा	भिक्षुकी
चित्रकारः	मस्तकम्	तरुणी	मीनः
मूषकः	शाटिका	जननी	मुखम्